

ELÄMYS- POLKU

Karkkilan kaupungin
kulttuurikasvatussuunnitelma
varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen

2025–2026

Karkkila
Högfors

ELÄMYSPOJKU 2025–2026

Sisällysluettelo	2
Karkkilan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen ...	3
Lähtökohdat	4
Rakenne: Elämyspolku Pääväylä ja sivureitit	4
Elämyspolku käytännössä	5
VARHAISKASVATUKSEN ELÄMYSPOJKU	7
Kulttuurikasvatus osana varhaiskasvatusta	7
Elämyspolku Pääväylä varhaiskasvatuksessa	7
Sivureitit varhaiskasvatuksessa	11
PERUSOPETUKSEN ELÄMYSPOJKU	15
Kulttuurikasvatus osana perusopetusta	15
Elämyspolku Pääväylä perusopetuksessa	15
Elämyspolku Pääväylä alakoulussa	15
Elämyspolku Pääväylä yläkoulussa	20
Sivureitit koko perusopetuksessa	23
PALAUTTEEN KERÄÄMINEN, SEURANTA JA KEHITTÄMINEN	30
SIVUREITTEJÄ: Vinkkejä täydentävään ohjelmaan	31

ELÄMYSPOLKU

eli Karkkilan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen

Kulttuurikasvatussuunnitelma eli KOPS on suunnitelma siitä, miten kulttuurikasvatusta toteutetaan osana opetusta ja varhaiskasvatusta. Karkkilassa se tarkoittaa lasten ja nuorten yhdenvertaista oikeutta kulkea samaa elämyspolkua läpi varhaiskasvatus- ja perusopetusvuosien.

KOPS on varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköiden yhteinen työväline. Se kertoo, miten kulttuurikasvatusta Karkkilassa jaetaan, ja varmistaa sekä resurssit että sitoutumisen suunnitelmaan. Peruskivenä on Karkkilan vuosien 2022–2025 kaupunkistrategia *Rautainen kotikaupunki*; erityisesti sen tavoitearvot ja yhteiset muutosteemat.

Elämyspolku rakentuu Karkkilan oman kulttuuritarjonnan ja -perinnön kautta. Se tukee paikallisen opetussuunnitelman toteuttamista nivoen eri oppiaineita yhteen. Sisällöt eivät rajoitu vain taide- ja taitoaineiden tunneille. Myös kulttuurin käsitettä lähestytään laajasti: elämyspolulla tutuksi tulevat niin eri taiteen lajit kuin liikunta, luonto, ympäröivä yhteiskunta ja historiakin.

KOPSin taustalla ovat laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019), valtakunnallinen ja paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat. Kaikkiin elämyspolun sisältöihin on kirjattu näkyväksi, mihin vasun tai opsin tavoitteisiin sisällöillä voi vastata.

Kulttuurikasvatussuunnitelma on laadittu vuosien 2022–2023 aikana monialaisen työryhmän yhteistyönä. Työtä koordinoi Karkkilan kaupungin kulttuuripalvelut. **Sen jälkeen suunnitelmaa on päivitetty toimintakausiksi 2024–2025 ja 2025–2026. Uusimpaan päivitystyöhön ovat osallistuneet kulttuurisihteeri Mari Rautiainen sekä varhaiskasvatuksen ja opetuksen elämysagentit Jenni Heino, Juha-Joel Juvonen, Päivi Kempas, Tiina Kruus, Riikka Lehtonen, Tiia Lehtonen ja Outi Reikko.**

Suunnitelmaa laatiessa **ja päivitettäessä** on kuultu henkilöstön **ja lasten** toiveita ja **palautteita**. Lisäksi on kartoitettu käytössä olevia toimintatapoja sekä paikallisia ja alueellisia kulttuurikohteita ja -toimijoita. Elämyspolku työllistää vuosittain **useita** kulttuurin ja luovien alojen toimijoita.

Työryhmälle oli tärkeää osallistaa lapset ja nuoret suunnitelman tekoon. Vuonna 2022 järjestettiin Kulttuuriloikka-tapahtuma, jotta lasten toiveita voitiin selvittää myös toiminnan kautta, ei vain kyselylomakkeilla. Osallistavaksi kokeiluksi luotu tapahtuma päätettiin lopulta lisätä polun vuosittaiseen ohjelmaan. Myös nuorisovaltuustoa on kuultu suunnitelmaa tehdessä.

Elämyspolun tarkoituksena on luoda lapsille monipuolisia kulttuurielämyksiä, vahvistaa kokemusta osallisuudesta ja varmistaa, että ihan jokaisella on mahdollisuus osallistua. Haluamme tavoittaa karkkilalaiset lapset ja nuoret kaikkina varhaiskasvatus- ja perusopetusvuosinaan. Uskomme, että se tukee heidän kykyään nähdä itsensä kulttuurisina toimijoina nyt ja tulevaisuudessa.

Karkkilassa **3.6.2025**

Mari Rautiainen, kulttuurisihteeri

Käsittelyvaiheet päätöksenteossa:

Kaupunginhallitus: tiedoksi 18.9.2023, päivitetty 9.6.2025

Kasvatus- ja opetuslautakunta: hyväksytty 6.6.2023, päivitetty 11.6.2024, tiedoksi XX.XX.2025

Vapaa-aikalautakunta: hyväksytty 13.6.2023, päivitetty 3.9.2024, tiedoksi XX.XX.2025

Karkkila
Högfors

LÄHTÖKOHDAT

Paikallisuus

Kulttuurikasvatussuunnitelman sisällöt kumpuavat paikallisesta kulttuurista ja alueen ominaispiirteistä. Sisällöt vahvistavat lapsen paikallistuntemusta ja -identiteettiä.

Osallisuus ja kulttuurinen omistajuus

Osallistuminen ohjelman suunnitteluun ja toteutukseen mahdollistaa osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset. Sisällöt huomioivat lasten ja nuorten mahdollisuuden kokea osallisuutta, toimijuutta ja omistajuutta omassa yhteisössään ja kulttuuriympäristössään. Lasten ja nuorten oma kulttuuri ja kulttuurinen toimijuus nähdään arvokkaana itsessään. Suunnitelma tukee lapsen kykyä nähdä itsensä aktiivisena toimijana nyt ja tulevaisuudessa.

Yhdenvertaisuus

Karkkilassa kulttuurikasvatus kuuluu kaikille. Tämä suunnitelma varmistaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen piirissä olevien lasten ja nuorten kulttuurisen osallisuuden toteutumisen ja kulttuurikompetenssin vahvistumisen. Suunnitelma tukee varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista kaikissa kasvun vaiheissa lapsen ja nuoren ikätaso ja kyvyt huomioiden.

Monipuoliset ja elämykselliset sisällöt

Kulttuurikasvatussuunnitelma koostuu monipuolisista ja laadukkaista taiteen, kulttuurin ja liikunnan sisällöistä. Suunnitelman sisällöt ovat innostavia, kiinnostavia, elämyksellisiä ja kokemuksellisia. Suunnitelma huomioi ajankohtaisia yhteiskunnallisia ja paikallisia lasten ja nuorten kulttuurin ilmiöitä.

RAKENNE: ~~ELÄMYS~~POLKU PÄÄVÄYLÄ JA SIVUREITIT

Karkkilan kulttuurikasvatussuunnitelma koostuu kahdesta tasosta: ~~varsinaisesta polusta~~ pääväylästä, johon kaikki osallistuvat, sekä vapaaehtoisista sivureiteistä, joilla polkua voi aikuisen harkinnan mukaan täydentää.

Pääväylä = ~~yhteiset~~ yhteiset sisällöt:

Pääväylä koostuu opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteisiin vastaavista sisällöistä, joihin kaikki lapset osallistuvat. Polun ohjelmaa voidaan räätälöidä ryhmän tilanteen mukaan ja erityisen tuen oppilaille sopivaksi: kullekin lapselle pyritään aina löytämään mahdollisuus osallistua omalla tavallaan. Sisältöjen pääpiirteet, järjestävä taho ja kustannusten jako on määritelty suunnitelmassa. Vastuu kokonaisuudesta: kulttuurisihteeri.

Sivureitit = täydentävät sisällöt:

Vapaaehtoisia sisältöjä, joihin voi osallistua harkinnan mukaan. Kulttuurikasvatussuunnitelma sisältää ikäryhmittäin tai laajemmin kohdennettuja sivureittivaihtoehtoja, sekä vinkkilistan omatoimisesta kulttuuriohjelmasta. Sivureitti voi olla Karkkilassa järjestettävään tapahtumaan tai muuhun ajankohtaiseen toimintaan osallistuminen tai koulun/päiväkodin vuosisuunnitelman mukaista omaa toimintaa, kuten teemapäiviä, juhlia ja projekteja. Sivureittien avulla elämyspolkuohjelmaa voi täydentää kullekin ryhmälle sopivalla tavalla henkilöstön harkinnan mukaan.

Vastuu toteutuksesta: opetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö.

ELÄMYSPOJKU KÄYTÄNNÖSSÄ

Kuka vastaa ohjelman järjestämisestä?

Nimetty, organisoiva vastuutaho vastaa kustakin sisällöstä: sen valinnasta, sopimuksista, aikatauluista, tilavarauksista, luvista, tarvikkeista jne. Moni sisältö on koulun itse järjestämää, jolloin siitä vastaa kukin koulu lukuvuosisuunnitelmansa puitteissa. Kulttuuripalvelut koordinoi kokonaisuutta, vastaa koko suunnitelman toteutumisesta, ajantasaisuudesta, raportoinnista ja antaa neuvoja pyydettyä.

Miten ohjelmasta sovitaan?

Jokaisen sisällön yhteydessä on kuvattu järjestämisvastuut ja viestinnän tapa. Elämysagentit tai muut kouluilta nimetyt yhteyshenkilöt ovat organisoivan tahon apuna, kun toteutuksen yksityiskohdat sovitaan koulun ja päiväkotien kanssa. Agentti auttaa kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköitä esim. opettajien tavoittamisessa, parhaan yhteisen ajankohdan löytämisessä ja käytännön toteutuksessa.

Kuka vastaa ohjelmaan osallistumisesta?

Sisältöön osallistumisesta ja sen aikana omasta ryhmästään vastaa luokan/ryhmän opettaja. Organisoiva taho ei aina ole paikalla, kun sisältö toteutuu. Tällöin opettajan vastuulla on vierailijan vastaanottaminen, tilan järjestelyt ym. Yksikön omalta elämysagentilta **voi pyytää apua** järjestelyissä.

Opettajat vastaavat luokkaansa koskevien poikkeuksien huomioimisesta, tiedottamisesta ja järjestelyistä (eväät, kuljetusoppilaiden aikataulut, **erityisen tuen oppilaat, räätälöinti**, kuvausluvut jne.). Koulun ja varhaiskasvatuksen vakuutukset kattavat kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisen ohjelman.

Voiko sisältöjä räätälöidä? Entä saavutettavuus ja esteettömyys?

Kaikkea elämyspolun sisältöä voidaan räätälöidä **ryhmän tilanne huomioiden**. Mikäli osallistuminen ei onnistu koko ryhmän kanssa, opettaja on mahdollisimman aikaisin yhteydessä organisoivaan tahoon. Sisältöä räätälöidään ja osallistumisen mahdollistavia tukikeinoja pohditaan aina yhdessä.

Räätälöinti voi tarkoittaa esim. avustajaresurssia tai osin/kokonaan vaihtoehtoisia sisältöä. Korvaavaa sisältöä voidaan järjestää **ryhmille joustavasti. erityistä tukea saavalle oppilaalle tai ryhmälle. Pienryhmiä kannustetaan osallistumaan omana ryhmänään, mutta osallistua voi perusopetuksen mukana.**

Esteettömiä sisältöjä valitaan tarvittaessa. Etukäteen voidaan selvittää myös esimerkiksi opintokäyntikohteiden ja kuljetuksen esteettömyyttä (esim. pyörätuolihissi).

Elämysagentit alakouluilla ja päiväkodeissa

Alakouluilla ja varhaiskasvatussyksiköissä toimivat erikseen nimetyt elämysagentit linkkinä koulujen ja **varhaiskasvatuksen** sekä kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköiden välillä. Agentit auttavat käytännön työssä (aikataulutus, viestintä, järjestelyistä sopiminen, vierailijoiden vastaanotto) ja välittävät palautetta.

Agentti toimii yksikkönsä kulttuurikasvatuksen edistäjänä. Hän pitää yllä kulttuurin asemaa arjessa, innostaa ja kouluttaa kulttuurikasvatuksen teemoihin ja nostaa kulttuuria mm. työpaikkakokouksissa. Agentti on yksikön vastuuhenkilö kulttuurikasvatussuunnitelman päivitys- ja kehittämistyössä.

Koulujen elämysagentit saavat tehtävästä erilliskorvauksen vuosiviikkotunteina: Haukkamäki 1 vvt, Nyhkälä 2 vvt (jaettu kahdelle agentille) ja Tuorila 1 vvt. Varhaiskasvatuksessa agenttien lisätehtävä huomioidaan tehtävän vaativuuden arvioinnissa ja aikaa tehtävän hoitamiseen järjestetään tarvittaessa esim. resurssilastenhoitajan avulla. Yläkoulussa elämyspolun yhteyshenkilö on rehtori.

Höökikyyti kuljettaa

Höökikyytiä ja kouluautoja voidaan hyödyntää kauempaa saapuvien ryhmien ja perhepäivähoitajien kulkemiseen, mikäli autojen aikataulut sallivat. Kuljetusta tarvitseva ryhmä vastaa itse kyydin varaamisesta joukkoliikennesuunnittelijan kautta. Varaukset pyydetään tekemään viimeistään 14 vrk ennen kuljetustarvetta: anna.vaha-herttua@karkkila.fi, 044 4675 493.

Muutokset oppilaiden kuljetusaikatauluihin

Mikäli elämyspolkuohjelmaan osallistuminen vaikuttaa kuljetusoppilaiden aikatauluihin, muutoksista ollaan yhteydessä viimeistään 14 vrk ennen ajankohtaa: anna.vaha-herttua@karkkila.fi, 044 4675 493.

Evästilaukset

Mikäli opintokäynnille tai tapahtumapäivään tarvitaan eväät, ryhmät varaavat ne itse ruokapalveluista ja huolehtivat ne mukaan matkaan, ellei toisin erikseen sovita. Kulttuuripalvelut lähettää keittiölle ennakkotietoa varautumisesta ennen suuria tapahtumapäiviä. Opettaja tilaa eväät viimeistään viikkoa etukäteen. **Linkki evästilauslomakkeeseen: lisätään tähän.**

Tilavaraukset, esitystekniikka, Karkkila-kanava

Ohjelmaan sisältyvät tilavaraukset ja tekniikan järjestää organisoiva taho. Mikäli sivureiteillä (projektit, juhlat, työpajat, esitykset jne.) halutaan käyttää kaupungin tiloja kuten Karkkilasalia tai Kansankulmaa ja av-tekniikkaa, on käyttö yksiköille useimmiten maksutonta.

Kulttuuripalveluiden av-tekniikko on kaupungin yksiköiden käytössä ilman erillistä veloitusta. Koulut ja päiväkodit voivat hyödyntää tekniikkaa ääni- ja valotekniikan, striimaamisen ja taltioinnin työtehtävissä yksiköiden projekteissa, juhlissa, esityksissä ym. Tilaukset: mari.rautiainen@karkkila.fi, 044 4675 452.

Karkkila-kanava (<https://karkkilakanava.fi>) on kaupungin oma av-julkaisualusta, jonne **sisältää toivotaan myös** kouluilta ja päiväkodeilta. Kysy lisää: mari.rautiainen@karkkila.fi, 044 4675 452.

Valokuvaaminen, taltiointi, tekijänoikeudet

Elämyspolun ohjelman osalta noudatetaan tekijänoikeuksia ja yksityisyydensuojaa. Opettaja tarkistaa kunkin ohjelman järjestäjältä ja ohjelman tuottavalta toimijalta (esim. taiteilija, työpajaohjaaja), saako sisältöä kuvata/tallentaa ja materiaalia julkaista.

Opettajan on hyvä tarkistaa lasten kuvaus- ja julkaisuluvat aina ennen osallistumista **eDaisyn ja Wilman** tiedoista. Kaupunki tai muu järjestävä taho saattaa toivoa mahdollisuutta taltioida toimintaa. **Opettajan vastuulla huolehtia, että lapset, joilla on kuvaus- tai julkaisukielto, eivät näy kuvissa.**

Viestintä

Elämyspolulla kaupungin sisäinen pääviestintäkanava on sähköposti. Materiaalit ja ohjeet löytyvät myös Kantrista: <https://karkkila.sharepoint.com>. Koteihin lähteissä Wilma-viesteissä kerrotaan elämyspolun tapahtumista. Opettaja voi käyttää esimerkiksi muotoilua: *”Osallistumme **ensi viikolla** XXX-tapahtumaan XXX-paikassa. Esityksen/Retken/Työpajan järjestää Karkkilan kaupunki osana Elämyspolkua. Elämyspolku on kaikille karkkilalaisille varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lapsille järjestettävää kulttuurikasvatussuunnitelman mukaista toimintaa koulu- ja päiväkotipäivien aikana.”*

VARHAISKASVATUKSEN ELÄMYSPOJKU

Kulttuurikasvatus osana varhaiskasvatusta

Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa, mikä korostaa vuorovaikutustaitojen ja kulttuurisen osaamisen merkitystä. Osaamiseen kuuluu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä kyky reflektoida omia arvoja ja asenteita. Taidoilla on tärkeä merkitys identiteetille, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan. Taidetta ja kulttuuria tekemällä ja kokemalla tuetaan vuorovaikutusta ja ilmaisua sekä vahvistetaan lapsen näkemystä itsestään luovana ja onnistuvana yksilönä.

Luonto, pihat, leikkipuistot ja muut rakennetut ympäristöt ovat myös varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä. Ne tarjoavat kokemuksia, materiaaleja ja monipuolisia mahdollisuuksia leikkiin ja tutkimiseen. Niitä hyödynnetään liikunta- ja luontoelämysten ja oppimisen paikkoina. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä fyysiset ja virtuaaliset vierailut esim. kirjastoon, museoon, kulttuuriperintökohteisiin, konsertteihin, teatteriin ja huoltajien työpaikoille rikastavat lasten oppimisympäristöjä.

~~Elämyspolku~~ Pääväylä varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen ~~elämyspolulle~~ ~~pääväylälle~~ osallistuvat kaikki lapset. Sisällöissä huomioidaan yhteys varhaiskasvatussuunnitelmaan ja ikätasoinen toiminta, kuten esitysten ikärajat, kohderyhmät ja aikataulutus päivärytmiin. ~~Erityistä tukea saaville lapsille ja pienryhmille~~ Sisältöjä voidaan tarvittaessa räätälöidä ryhmille joustavasti.

Osa sisällöistä tuodaan suoraan yksiköihin, jotta osallistuminen olisi mahdollista myös pienimmille lapsille. Yksiköissä toteutettava työpajat pyritään valitsemaan niin, että niihin osallistuva henkilöstö voi samalla saada uusia keinoja ja työkaluja lasten taideilmaisun ohjaamiseen.

Vanhempien, etenkin 5- ja 6-vuotiaiden lasten kanssa painottuvat retket esityksiin ja eri kohteisiin. Elämyspolulla opetellaan myös, miten tapahtumissa ja kulttuuritiloissa toimitaan ja käyttäydytään.

Esikoululaisten ohjelma nivoutuu osin jo osaksi koulujen kokonaisuuksia: eskarit osallistuvat mm. Kulttuuriloikka-tapahtumaan ja myös alkuluokkayhteistyötä pyritään pitämään elämyspolulla yllä.

Lapset osallistuvat ensisijaisesti omanikäisille suunnattuun sisältöön. Ryhmien henkilöstö osallistuu aina toimintaan lasten kanssa. Esityksistä ja työpajoista saa mahdollisuuksien mukaan ennakko- tai jälkimateriaalia työstettäväksi ryhmässä.

ELÄMYS- POLKU

0–3-VUOTIAAT: Tehdään itse! – kuvataidetyöpajat

Syyskaudella ohjattu kuvataidetyöpaja päiväkodin omissa tiloissa. Toteutuksessa pyritään huomioimaan varhaiskasvatuksen vuosittaiset teemat.

Yhteys vasuun	Lasten kanssa toteutetaan monipuolisesti kuvallista ilmaisua ja käytetään laajasti erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti marraskuussa
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- tarjotaan myös yksityisille päiväkodeille ja kaikille perhepäivähoitajille - perhepäivähoitajat osallistuvat kotipäiväkodeissaan (Höökikytti) - päiväkodit vastaavat itse tilassa tarvittavista järjestelyistä - mikäli työpajoissa on tilaa, myös isommat lapset voivat osallistua

0–3-VUOTIAAT: Tehdään itse! – musiikkityöpajat

Kevätkaudella musiikkityöpaja päiväkodin omissa tiloissa. Toteutuksessa pyritään huomioimaan varhaiskasvatuksen vuosittaiset teemat.

Yhteys vasuun	Musiikkia hyödynnetään aktiivisesti osana muita oppimisen kokonaisuuksia, esimerkiksi huomioimalla monipuolisesti lauluvalikoimissa eri aihealueet ja yhdistämällä musiikkia liikuntaan, tunneilmaisuun sekä kädentaitotöiden toteuttamiseen.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti huhtikuussa
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- tarjotaan myös yksityisille päiväkodeille ja kaikille perhepäivähoitajille - perhepäivähoitajat osallistuvat kotipäiväkodeissaan (Höökikytti) - päiväkodit vastaavat itse tilassa tarvittavista järjestelyistä - mikäli työpajoissa on tilaa, myös isommat lapset voivat osallistua

3–5-VUOTIAAT: Katsotaan, kuunnellaan, koetaan – retki teatteriin/ elokuviin

Parillisina vuosina Retki katsomaan elokuvia ja parittomina vuosina teatteria, tanssia, sirkusta tai muuta näyttämötaidetta. Eri taiteenlajeja painotetaan vuorovuosin. Toteutus Karkkilasalissa. Retkellä tutustutaan myös tapakulttuuriin: miten toimitaan ja käyttäytyään teatterissa.

Yhteys vasuun	Karkkilassa hyödynnetään paikallista musiikkitarjontaa mahdollisuuksien mukaan, esimerkiksi käymällä konserteissa ja tekemällä yhteistyötä eri musiikillisten tahojen kanssa. Teatterin eri muotoihin voidaan tutustua, esimerkiksi pöytä-, nukke- ja varjoteatterin keinoin. Myös paikallinen teatterikulttuuri huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain syyskaudelle erikseen sovittava, ke 29.10.2025
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- tarjotaan myös yksityisille päiväkodeille ja kaikille perhepäivähoitajille - Höökikytti varattavissa kauempaa saapuville yksiköille - ryhmien 1–2-vuotiaat voivat osallistua, jos esitys on ikärajoiltaan sopiva - eskarit kutsutaan, mikäli näytöksissä on tilaa ilman lisäkustannusta

5-VUOTIAAT: Virtuaalivierailu museoon tai kulttuurikohteeseen

Viisivuotiaat vierailevat vuosittain virtuaalisesti jonkin toisen paikkakunnan museossa tai muussa kulttuurikohteessa. Vierailukohteen valitsee kulttuuripalvelut vuosittain tarjonnan mukaan varhaiskasvatysyksiköitä kuullen.

Yhteys vasuun	Digitaalisia välineitä hyödynnetään leikeissä, dokumentoinnissa, peleissä, tutkimisessa ja liikkumisessa.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoivat elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti tammi-maaliskuussa
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- tarjotaan myös yksityisille päiväkodeille ja kaikille perhepäivähoitajille - osallistuminen tapahtuu yksikön omilla laitteilla, esim. padeilla - sisällöstä riippuen pyritään osallistumaan yhdelle vierailulle yhtä aikaa eri ryhmistä, tarvittaessa sovitaan kullekin ryhmälle oma erillinen aika

5-VUOTIAAT: Kettusatutunti kirjastossa

Viisivuotiaat kutsutaan vuosittain kirjastoon kettusatutunnille. Satutunnilla tutustutaan kettuun eläimenä satuilun lomassa. Jokainen lapsi askartelee kotiin oman kartonkisen kirjastokettunsa. Ketun voi sijoittaa kotona esimerkiksi jääkaapin oveen, missä se pitää eräpäiväkuutit tallessa kypälissään. Ketulla kirjasto haluaa muistuttaa vanhempia lapsille lukemisen tärkeydestä ja olemassaolostaan tarinoiden aarreaattana. Tavoitteena on satutunnin lisäksi tutustua kirjaston tiloihin, lähiympäristöön ja mahdollisuuksien mukaan koko ruukkimiljööseen.

Yhteys vasuun	Kirjaston kanssa tehdään yhteistyötä perheiden lukuinnostuksen vahvistamiseksi.
Vastuutaho	kirjasto organisoivat elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti kevällä
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- tarjotaan myös yksityisille päiväkodeille ja kaikille perhepäivähoitajille - Höökikyyti varattavissa kauempaa saapuville yksiköille - satutunti kestää 60 minuuttia - Ryhmäkoko max. 10 lasta. Isompi eskariryhmä voi käydä kahtena eri päivänä, puolikas ryhmä kerrallaan.

ESKARIT: Kulttuuriloikka – tapahtuma ruukkialueella

Lastenkulttuuritapahtuma, joka kokoaa eri-ikäisiä lapsia monipuolisten taide- ja kulttuurielämysten äärelle ruukkimiljööseen. Eskareiden painotukset: **kaupungintalo-tutuksi** kädentaidot, tanssi, **ympäristökasvatus**

Yhteys esiopsiin	Lasten oppimisedellytykset, sosiaaliset taidot ja myönteinen minäkuva vahvistuvat, kun he saavat valmiuksia ympäröivän maailman jäsentämiseen. Nämä valmiudet kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja ilmaisevat itseään ja maailmaa erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoivat elämysagenttien kautta kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen yksiköt osallistuvat sisällön tuottamiseen
Ajankohta	viikko 41, to 9.10.2025
Kustannukset	kulttuuripalvelut, kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköt oman ohjelmansa osalta
Muuta	- poikkeusaikataulupäivä, joka varataan yksiköiden toimintasuunnitelmaan - tapahtumassa tarjotaan lämmin ruoka - pienryhmille ja erityisen tuen oppilaille sisältöjä voidaan tarvittaessa räätälöidä ryhmille joustavasti, yhteys toiveista ajoissa kulttuurisihteerin - Höökikyyti varattavissa Tuorilan eskareille

ESKARIT: Kirjaleikki kirjastossa

Kirjaleikki on kirjastonkäytön opetustunti, jonka tarkoitus on tutustuttaa lapsi kirjaston käytön perusteisiin: kirjastokorttiin, lainaamiseen ja palauttamiseen. Samalla mietitään tuttuja satuja ja tutkitaan, kuinka palautettu kirja päätyy **palautuslaatikosta** takaisin hyllyyn lainattavaksi.

Tavoitteena on lisäksi tutustua lähiympäristöön ja mahdollisuuksien mukaan koko ruukkimiljööseen.

Yhteys esiopsiin	Monipuoliseen kirjallisuuteen tutustutaan hyödyntämällä paikallista kirjastoa. Lapsia ja perheitä kannustetaan yhteisiin lukuelämyksiin ja korostetaan satujen lukemisen merkitystä kielen kehityksen tukemisessa. Kirjallisuutta voidaan hyödyntää monipuolisesti myös osana luovaa toimintaa, esimerkiksi käyttämällä kirjan tarinaa leikin pohjana tai näytelmän aiheena.
Vastuutaho	kirjasto organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti syksyllä
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- Höökikyty varattavissa Tuorilan eskareille - Kirjaleikki kestää 45 minuuttia - Ryhmäko. max. 10 lasta. Isompi eskariryhmä voi käydä kahtena eri päivänä, puolikas ryhmä kerrallaan. - Suosittelemme tutustumaan lasten kanssa perinteisiin satuihin ennen Kirjaleikkiin osallistumista.

ESKARIT: Kyllä Öhmanska tiätää! – paikallishistoriaa työläismuseossa

Retki Öhmanskan elämysopastuskierrokselle Fagerkullan työläismuseoon.

Yhteys esiopsiin	Historiallista ulottuvuutta esiopetukseen tuodaan paikalliseen historiaan ja kulttuuriin tutustumalla. Mennyt elämäntapaa voidaan tarkastella museokäynneillä ja osallistumalla historia-aiheisiin tapahtumiin kuten esim. työläismuseon opastetulle kierrokselle.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta, museo tuottaa sisällön
Ajankohta	toukokuussa, sovitaan ryhmäkohtaisesti
Kustannukset	museo
Muuta	- Höökikyty varattavissa tarvittaessa eskariryhmille

ESKARIT: Yhteisen taidenäyttelyn valmistaminen

Kaikki esiopetusryhmät kokoavat ja valmistavat yhteisen taidenäyttelyn erikseen sovittuun paikkaan, esimerkiksi kaupungintalon aulaan. Näyttelylle järjestetään erillinen avajaistapahtuma.

Yhteys esiopsiin	Lasten tekemien töiden esille laittoon panostetaan ja lapsille annetaan myös mahdollisuuksia itse esitellä töitään muille. Lasten kanssa voidaan toteuttaa myös omia näyttelyitä.
Vastuutaho	yksiköt toteuttavat itse, elämysagentti auttaa ja koordinoi tarvittaessa kulttuurisihteeri tukena esim. avajaisten suunnittelussa ja järjestelyssä
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, keväällä
Kustannukset	esiopetus: materiaalit (normaalin toiminnan mukaisesti) kulttuuripalvelut: avajaisten pienet kulut, esim. mehtarjoilu eskareille
Muuta	- Höökikyty varattavissa tarvittaessa eskariryhmille

ELÄMYSPOIKU

Sivureitit varhaiskasvatuksessa

Sivureitit ovat ~~varsinaista polkua~~ **pääväylää** täydentäviä sisältöjä, joihin voi osallistua ryhmän aikuisten harkinnan mukaan. Suoraan varhaiskasvatukseen suunniteltuja reittejä on alla. Lisää ideoita löytyy vinkkilistasta. Sivureittejä voi sisällyttää myös varhaiskasvatuksen omiin toimintasuunnitelmiin.

VARHAISKASVATUS: Liikuntavälinekassit	
Liikuntavälinekassit kiertävät päiväkodista toiseen ja ovat aina yksikössä n. kuukauden kerrallaan. Kasseissa on monipuolia välineitä teemoittain: motorikka, tasapaino, metsäliikunta, toiminnallinen oppiminen, sisäcurling, mahalaudat, sirkus, palloilu. Kassit mahdollistavat monipuolisen liikkumisen.	
Yhteys vasuun	Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Henkilöstö mahdollistaa lapsen aktiivisen osallistumisen, tutkimisen, kokeilemisen ja tiedon hankinnan oppimisympäristöä muokkaamalla. Liikunnan suunnittelussa otetaan huomioon lasten mielenkiinnon kohteet ja mahdollistetaan lapsille osallistumisen ja onnistumisen tunteet.
Vastuutaho	Sisällöstä vastaa liikuntakoordinaattori. Vaihtopäivä yksiköiden välillä on kuun ensimmäinen arkimaanantai. Ruukinpaja vastaa kuljetuksesta. Yksiköiden tulee ilmoittaa koordinaattorille, jos väline hajoaa tai katoaa.
Ajankohta	Liikuntavälinekassit kiertävät yksiköstä toiseen syyskuusta kesäkuuhun. Kesän ajan kassit ovat varastossa kaupungintalolla. Yksiköiden liikuntavastaavat voivat lainata niitä liikuntakoordinaattorin kautta.
Kustannukset	OKM:n avustus Puuscutusta päivään -hankkeeseen / liikuntapalvelut
Muuta	- myös yksityiset päiväkodit ja kaikki perhepäivähoitajat voivat osallistua

VARHAISKASVATUS: Unelmien liikuntapäivä	
Valtakunnallinen liikuntapäivä, jolloin liikkumista on mahdollista kokeilla. Ympäri Karkkilaa järjestetään erilaisia ohjattuja ja itseohjattavia liikuntapisteitä, joita kierretään oman ryhmän kanssa.	
Yhteys vasuun	Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Henkilöstö mahdollistaa lapsen aktiivisen osallistumisen, tutkimisen, kokeilemisen ja tiedon hankinnan oppimisympäristöä muokkaamalla. Liikunnan suunnittelussa otetaan huomioon lasten mielenkiinnon kohteet ja mahdollistetaan lapsille osallistumisen ja onnistumisen tunteet.
Vastuutaho	Liikuntapalvelut organisoivat elämysagenttien kautta, ohjelman suunnittelussa hyödynnetään koulujen unelmien liikuntapäivän sisältöjä
Ajankohta	toukokuussa
Kustannukset	liikuntapalvelut ja vaka erikseen sopien, järjestöt mukana omalla panoksellaan
Muuta	- osallistua voi halutessaan joko yhdelle tai useammalle pisteelle

VARHAISKASVATUS: Satutuokiot ja satupiknikit	
Kirjaston satutuokioihin voivat osallistua myös perhepäivähoitajat tai pienet päiväkotiryhmät.	
Yhteys vasuun	Monipuoliseen kirjallisuuteen tutustutaan hyödyntämällä paikallista kirjastoa. Lapsia ja perheitä kannustetaan yhteisiin lukuelämyksiin ja korostetaan satujen lukemisen merkitystä kielen kehityksen tukemisessa.
Vastuutaho	Kirjasto järjestää kaikille avoimena tapahtumana, viestintä kaupungin kanavissa, ryhmä ilmoittaa osallistumisestaan kirjastolle etukäteen
Ajankohta	satutuokioita ympäri vuoden, satupiknikit kesäkuukausina
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- myös yksityiset päiväkodit ja kaikki perhepäivähoitajat voivat osallistua

VARHAISKASVATUS: Pihamuskarit ja pihakuvikset

Kesäisiin pihamuskareihin ja -kuvataidepajoihin voivat osallistua myös perhepäivähoitajat tai pienet päiväkotiryhmät.

Yhteys vasuun	Karkkilassa hyödynnetään paikallista musiikkitarjontaa mahdollisuuksien mukaan, esimerkiksi käymällä konserteissa ja tekemällä yhteistyötä eri musiikillisten tahojen kanssa. Karkkilassa lasten kanssa toteutetaan monipuolisesti kuvallista ilmaisua ja käytetään laajasti erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut järjestää kaikille avoimena tapahtumana, viestintä kaupungin kanavissa, ryhmä ilmoittaa osallistumisestaan kulttuuripalveluille etukäteen
Ajankohta	kesäkuukausina
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- myös yksityiset päiväkodit ja kaikki perhepäivähoitajat voivat osallistua - Höökikyttä voi hyödyntää kauempaa lähtiessä

VARHAISKASVATUS: Opastettu museokierros

Varhaiskasvatustyöskyt voivat tilata oman opastetun kierroksen Suomen Valimomuseoon, Högforsin masuuniin, Galleria Bremerin näyttelyihin tai Högforsin työläismuseoon.

Yhteys vasuun	Lähiyhteisön menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta pohtimalla suunnataan lasten mielenkiintoa historiallisiin asioihin sekä hyvän tulevaisuuden rakentamiseen. Lisäksi tarkastellaan lasten kasvuympäristöjen moninaisuutta.
Vastuutaho	yksiköt varaavat kierroksen museolta: tommi.kuutsa@karkkila.fi , 0500 938 337
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	museo
Muuta	- myös yksityiset päiväkodit ja kaikki perhepäivähoitajat voivat osallistua - museorakennus on esteellinen - Höökikytti varattavissa kauempaa saapuville yksiköille

VARHAISKASVATUS: Beebot-satutuntilaatikko

Kirjastossa on lainattavissa Beebot-satutuntilaatikko, jossa on valmis satutuntimateriaali, jonka voi ohjata päiväkodissa tai perhepäivähoitajan kotona. Beebotteja voi lainata myös, jos tarvitsee pelkät robotit ilman satutuntimateriaalia.

Yhteys vasuun	Varhaiskasvatuksessa lapsen kielen kehitystä tuetaan tietoisesti kielellistä muistia ja sanavarastoa vahvistaen, muun muassa säännöllisen satujen kuuntelun, sadutuksen ja kielijumpan kautta. Oppimisympäristö rakennetaan siten, että se tarjoaa lapselle mahdollisuuksia tutkia matemaattisia käsitteitä ja ilmiöitä. Oppimisympäristössä huomioidaan rakentelun, pulmanratkaisun ja laitteiden kokeilun mahdollistaminen kasvattajan ohjauksessa.
Vastuutaho	ryhmät varaavat Beebotit suoraan kirjastosta: kirjasto@karkkila.fi
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- myös yksityiset päiväkodit ja kaikki perhepäivähoitajat voivat lainata

VARHAISKASVATUS: Kirjalaatikko kirjastosta

Kirjasto kokoaa päiväkodeille niiden tarpeiden mukaisia kirjapaketteja, jotka tilataan sähköisellä lomakkeella. Tilaukset tuodaan päiväkodeille etukäteen ilmoitettuina toimituspäivinä, jolloin myös lainassa olevat kirjat voi jättää toimitettavaksi kirjastolle. Kirjasto lainaa kirjat valmiiksi ryhmän yhteisökortille. Lainat voi uusia viisi kertaa verkkokirjaston kautta, jolloin ne ovat tarvittaessa käytettävissä koko lukukauden ajan. Kaikkein uusimpia ja suosituimpia kirjoja pakettiin ei voi luvata.

Yhteys vasuun	Huolehdistaan siitä, että kirjallista materiaalia on helposti lasten saatavilla herättämään lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kirjoitettuun kieleen.
Vastuutaho	Yksiköt tilaavat laatikot sähköisellä lomakkeella viimeistään viikkoa ennen toimitusta: https://link.webropolsurveys.com/S/7839A828F1267ABB
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- myös yksityiset päiväkodit ja kaikki perhepäivähoitajat voivat osallistua

VARHAISKASVATUS JA ESKARIT: Uusimaa-päivä toukokuussa

Uusimaa-päivä kutsuu nauttimaan kulttuurista, kohtaamisista ja lähiluonnosta yhdessä ja myös Karkkilan varhaiskasvatus ja esiopetus osallistuvat juhlintaan.

Yhteys vasuun ja esiopsiin	Lähiyhteisön ja -ympäristön menneisyys ja tulevaisuus: Varhaiskasvatuksessa tutustutaan myös juhlapyyhiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Lasten kanssa tutustutaan lähiympäristöön ja sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut välittää tietoa elämysagenttien kautta ryhmät ideoivat itsenäisesti toteutuksen
Ajankohta	toukokuussa, päivä vaihtuu vuosittain
Kustannukset	yksiköt
Muuta	- myös yksityiset päiväkodit ja kaikki perhepäivähoitajat voivat osallistua - Höökikytyi hyödynnettävissä

VARHAISKASVATUS JA ESKARIT: Satupolku

Ryhmässä valitaan kirjoja listoilta tai eri aihepiireihin sopivasti. Aihepiireillä on oman värisensä junanvaunu. Kun kirja on luettu ääneen, tulostetaan oikea vaunu. Siihen kirjoitetaan kirjan nimi ja piirretään vuorotellen joku hahmo istumaan vaunuun. Vaunuja voidaan kerätä kiemurtelemaan päiväkodin seinälle. Ennen polulle lähtöä ryhmä asettaa itselleen sopivan haastavan lukutavoitteen eli päättää, montako kirjaa on tavoitteena lukea määräaikaan mennessä. Kun tavoite on saavutettu, voidaan jakaa muistoksi kirjanmerkki tai diplomi.

Yhteys vasuun ja esiopsiin	Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Huolehdistaan siitä, että kirjallista materiaalia on helposti lasten saatavilla herättämään lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kirjoitettuun kieleen.
Vastuutaho	Yksiköt pyytävät ohjeet satudiplomin suorittamiseen suoraan kirjastosta. Junanvaunuja voi tulostaa verkkokirjastosta: https://lukki.finna.fi
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- myös yksityiset päiväkodit ja kaikki perhepäivähoitajat voivat osallistua

ELÄMYSPOIKU

ESKARIT: Media-ala tutuksi – tuotetaan sisältöä Karkkila-kanavalle

Eskarit voivat tuottaa sisältöä Karkkila-kanavalle (www.karkkilakanava.fi). Jutut voivat käsitellä esimerkiksi esiopetuksen arkea tai lasten elämässä ajankohtaisia asioita. Tavoitteena on tutustua media-alaan ja erilaisiin työtehtäviin. Kanavalla voi julkaista myös taiteellisia tuotoksia, kuten omia lyhytelokuvia, musiikkitaltioita, animaatioita jne. tekijänoikeudet huomioiden.

Yhteys esiopisiin	Lasten kanssa tutustutaan erilaisten viestien tuottamiseen ja vastaanottamiseen esimerkiksi kirjeiden, kuvien ja sähköisten viestimien avulla. Lapsille annetaan mahdollisuuksia kokeilla erilaisia dokumentoinnin tapoja esimerkiksi valokuvaamista ja videointia.
Vastuutaho	yksiköt suunnittelevat itsenäisesti, elämysagentit ja kulttuuripalvelut auttavat tarvittaessa, kulttuuripalvelut vastaa sisällön siirrosta Karkkila-kanavalle
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	yksiköt mahdollisten sisältöjen osalta, kulttuuripalvelut Karkkila-kanavan osalta
Muuta	- kaupungin viestintää voi hyödyntää ideoinnissa ja käydä esim. tapaamassa kaupungin tiedotussihteeriä tai markkinointi- ja viestintäsuunnittelijaa - kulttuuripalveluilta saatavissa tarvittaessa av-tekniistä apua (esim. taltiointi) - Höökikyyti varattavissa tarvittaessa

ESKARIT JA PERUSOPETUS: Unelmien liikuntapäivä

Valtakunnallinen liikuntapäivä, jolloin liikkumista on mahdollista kokeilla eri tavoin. Ympäri Karkkilaa järjestetään erilaisia ohjattuja ja itseohjattavia liikuntapisteitä, joita kierretään oman luokan/ryhmän kanssa. Päivän tarkoituksena on korostaa liikkumisen iloa. Eskarit osallistuvat Unelmien liikuntapäivän pisteisiin yhdessä ekaluokkalaisten kanssa alkuluokkayhteistyön tiivistämiseksi.

Yhteys esiopisiin	Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Henkilöstö mahdollistaa lapsen aktiivisen osallistumisen, tutkimisen, kokeilemisen ja tiedon hankinnan oppimisympäristöä muokkaamalla. Liikunnan suunnittelussa otetaan huomioon lasten mielenkiinnon kohteet ja mahdollistetaan lapsille osallistumisen ja onnistumisen tunteet.
Vastuutaho	Koulut koordinoivat pisteet, liikuntapalvelut tukena. Alkuluokkatyöparit ovat keskenään yhteydessä yhteisistä pisteistä.
Ajankohta	toukokuussa
Kustannukset	liikuntapalvelut ja koulut erikseen sopien, järjestöt mukana omalla panoksellaan
Muuta	- osallistua voi halutessaan joko yhdelle tai useammalle pisteelle - Höökikyyti varattavissa Tuorilan eskareille

ESKARIT JA PERUSOPETUS: Yhteinen retkipäivä

Alkuluokkayhteistyönä tehdään yhteinen retki. Kohteena voi olla esimerkiksi lähiluonto, kirjasto, työväenopisto, Ruukkimuseo Senkka tai Nahkion maatalouskonemuseo. Retkellä voi tutustua myös Karkkilan muistomerkkeihin ja patsaisiin Seppo-sovelluksen avulla: <https://play.seppo.io>, tunnus C5DAF2

Yhteys esiopisiin	Karkkilassa esikoulut toimivat koulujen yhteydessä. Tämä mahdollistaa monipuolisen yhteistyön koulun kanssa muun muassa oppimisympäristöjen hyödyntämisen osalta. Luontoa, lähiympäristöä ja paikallista kulttuuritarjontaa hyödynnetään aktiivisesti.
Vastuutaho	Alkuluokkatyöparit ovat keskenään yhteydessä retkikohteesta ja ajankohdasta, elämysagentit ja kulttuurisihteeri tarvittaessa apuna
Ajankohta	elo-syyskuu tai huhti-toukokuu
Kustannukset	hyödynnetään maksuttomia kohteita
Muuta	- Höökikyyti varattavissa, jos valittu kohde on kauempana

PERUSOPETUKSEN ELÄMYSPOJKU

Kulttuurikasvatus osana perusopetusta

Kulttuuri ja taide ovat olemassaolomme itsearvoisia ja välttämättömiä perusasioita. Niihin osallistuminen kuuluu lapsen ihmisoikeuksiin. Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus osallistua kulttuuripalveluihin riippumatta asuinpaikastaan tai sosioekonomisesta taustastaan.

Lapsi voi kulttuurikasvatuksessa olla niin osallistuja, kokija, tekijä, toimija, vaikuttaja kuin omistajakin. Kyky luovaan itseilmaisuun ja kulttuurikompetenssi ovat henkistä pääomaa, joka vaikuttaa kaikkiin yhteiskunnan toimintoihin.

Taiteen ja kulttuurin avulla on mahdollista lähestyä perusopetuksessa minkä tahansa oppiaineen sisältöjä. Kulttuurikasvatussuunnitelma ei rajoita osallistumista vain taide- ja taitoaineiden oppitunneille. Sisällöt tukevat opetussuunnitelman laaja-alaisten osaamisalueiden tavoitteita sekä ilmiöpohjaista oppimista. Niitä voi linkittää myös osaksi monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

Elämyspolku Pääväylä perusopetuksessa

Kouluissa toteutettavan elämyspolun **pääväylän** kautta tavoitetaan koko ikäluokka lapsia kerralla. Ohjelmaan on valittu eri ikätasolle sopivia painotuksia opetussuunnitelman sisältöjen mukaisesti. Esityksistä ja työpajoista saa mahdollisuuksien mukaan ennakko- tai jälkimateriaalia työstettäväksi.

Lapset osallistuvat ohjelmaan opettajan ja mahdollisten avustajien johdolla ja ensisijaisesti oman luokkansa kanssa. Tarvittaessa luokkarajoista voidaan joustaa (esim. yhdysluokat). ~~Pienryhmille, erityisen tuen oppilaille tai luokan muun erityistilanteen niin vaatiessa voidaan sisältöjä räätälöidä erikseen sopimalla.~~ Sisällöt voidaan tarvittaessa räätälöidä ryhmille joustavasti. Erityistoiveista ollaan yhteydessä hyvissä ajoin ohjelmaa organisoivaan tahoon.

Ohjelmaa tarjotaan niin kouluilla kuin koulun ulkopuolella. Suurin osa opintokäynneistä tehdään Karkkilan alueella, mutta vähintään kerran sekä ala- että yläkoulun aikana käydään myös muualla. Elämyspolulla opetellaan, miten tapahtumissa ja kulttuuritiloissa toimitaan ja käyttäydytään.

Höökikytyä voi hyödyntää tarvittaessa luokkien kulkemiseen. Kuljetusta tarvitseva opettaja vastaa itse sen varaamisesta joukkoliikennesuunnittelijan kautta.

Elämyspolku Pääväylä alakoulussa

Karkkilan alakouluissa elämyspolun ohjelma toteutuu koulujen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan ~~palvelualueen (KUVA) yksiköiden~~ yhteistyönä. ~~KUVA-alueen~~ Pyrkimyksenä on tuottaa opettajille mahdollisimman valmiita kokonaisuuksia, **jolloin** yhteistyö vapauttaa luokanopettajien aikaa varsinaiseen opetustyöhön.

Elämyspolun käytännön järjestelyjä koordinoidaan koulukohtaisten elämysagenttien kautta. Agenttien tehtävänä on paitsi toimia yhteyshenkilöinä kouluilta vapaa-aikayksiköille (aikataulut ja muut käytännön järjestelyt), myös vahvistaa koulujen kulttuurimyönteistä ilmapiiriä. Elämysagentti edistää kulttuurikasvatuksen keinojen ja hyvien käytäntöjen leviämistä sekä oman koulun sisällä, että eri koulujen kesken.

1. LUOKKA: Vesiliikunta – uimahallimatkat

Harjoitellaan uinnin perustaitoja, esim. kastautumista, vedessä liikkumista, sukeltamista, kellumista ja uinnin alkeita. Opetellaan, miten uimahallissa toimitaan. Uintikertoja voi lähestyä uimaopetuksen lisäksi elämyksenä: matkustetaan bussilla Karkkilan rajojen ulkopuolelle ja opetellaan tapakulttuuria.

Yhteys opsiin	Liikunta 1–2, T5: Tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito
Vastuutaho	liikuntapalvelut organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti keväällä
Kustannukset	koulut
Muuta	- liikuntapalvelut toimittaa ohjeistuksen uimakouluista kouluille - uimakouluissa on oltava aina kaksi uimaopettajaa - uimahallimatkoja järjestetään vähintään 3 kpl jokaiselle luokalle

1. LUOKKA: Kirjasto tutuksi!

Opintokäynti kirjastoon, jossa tarjolla ohjatusti kirjaston käytön opetusta. Mitä kaikkea lastenosaston hyllyistä löytyykään? Tutkitaan erityisesti helppolukuisten kirjojen hyllyä. Opetellaan lainaus- ja palautusautomaatin käyttö sekä mihin tunnuslukua tarvitaan.

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 1–2, T13: Innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata kirjaston käyttöön.
Vastuutaho	kirjasto organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti keväällä
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- Suosittelemme varmistamaan, että lapsilla on omat kirjastokortit ennen vierailua. Alle 15-v. korttia tehdessä huoltajan on oltava paikalla, sillä hän vastaa lapsen lainoista. Paperisen hakemuksen voi antaa oppilaan kotiin ja ohjeistaa vanhempaa tulemaan hakemuksen ja henkilöllisyystodistuksen kanssa kirjastoon. - Höökikyyti varattavissa Tuorilan koululle

2. LUOKKA: Kulttuuriloikka – tapahtuma ruukkialueella

Lastenkulttuuritapahtuma, joka kokoaa eri-ikäisiä lapsia monipuolisten taide- ja kulttuurielämysten äärelle ruukkimiljööseen. 2.lk painotukset: kaupungintalo tutuksi, musiikki, tanssi

Yhteys opsiin	Ympäristöoppi 1–2, T5: Kannustaa ihmettelemään ja kyselemään, ja käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana. Musiikki 1–2, T4: Antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja. Liikunta 1–2, T9: Tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen yksiköt osallistuvat sisällön tuottamiseen
Ajankohta	viikko 41, to 9.10.2025
Kustannukset	kulttuuripalvelut, kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköt omien ohjelmien osalta
Muuta	- poikkeusaikataulupäivä, joka varataan koulujen toimintasuunnitelmaan - tapahtumassa tarjotaan lämmin ruoka - pienryhmille ja erityisen tuen oppilaille sisältöjä voidaan tarvittaessa räätälöidä ryhmille joustavasti, yhteys toiveista ajoissa kulttuurisihteerin - Höökikyyti varattavissa Tuorilan koululle

3. LUOKKA: Tarinat tutuiksi! – kirjavinkkaus kirjastossa

Opintokäynti kirjastoon. Kirjavinkkaus on tarinan raottamista sen verran, että lukijalle syntyy tarve lukea kirja. Vinkkaus auttaa löytämään mielenkiintoista luettavaa ja lukemisen hauskuuden!

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T14: Kannustaa oppilasta laajentamaan teksti-valikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.
Vastuutaho	kirjasto organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti syksyllä
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- Höökikyyti varattavissa Tuorilan koululle

3. LUOKKA: Sanataidetyöpajat

Kouluilla toteutettavat luokkakohdaiset ohjatut sanataidetyöpajat esim. äidinkielen tunnin aikana.

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T9: Rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana. Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T3: Ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti helmi-maaliskuussa
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- koulut vastaavat itse tilassa tarvittavista järjestelyistä ja vastaanottavat ulkopuolisen ohjaajan koululle (esim. elämysagentti apuna)

4. LUOKKA: Maailman ympäri leikkien ja pelaten!

Työpajapäivä tai retki esimerkiksi työläismuseoalueelle. Päivän aikana voidaan tutustua eri kulttuurien pihapeleihin, leikkeihin, kotitaloustaitoihin ja arjen elämään eri puolilla maailmaa.

Yhteys opsiin	Vieraat kielet 3–6, T2: Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkooletuksia. Perusopetuksen tehtävä: Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
Vastuutaho	kirjasto organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, huhtikuussa 2026 jatkossa ensisijaisesti syyslukukaudella
Kustannukset	kirjasto (hanke)
Muuta	- Höökikyyti varattavissa Tuorilan koululle - lukuvuonna 2025–2026 toteutetaan kirjaston hankkeen kautta

4. LUOKKA: Kulttuuriloikka – tapahtuma ruukkialueella

Lastenkulttuuritapahtuma, joka kokoaa eri-ikäisiä lapsia monipuolisten taide- ja kulttuurielämysten äärelle ruukkimiljööseen. 4.lk painotukset: kulttuuriperintö, **ääniteknikka, valotaide**, taiteilijatapaaminen, osallistuminen tapahtuman suunnitteluun

Yhteys opsiin	Historia 4–6, T1: Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena Kuvataide 3–6, T1: Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti, erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen Yhteiskuntaoppi 4–6, T5: Ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen yksiköt osallistuvat sisällön tuottamiseen
Ajankohta	viikko 41, to 9.10.2025
Kustannukset	kulttuuripalvelut, kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköt omien ohjelmiansa osalta
Muuta	- poikkeusaikataulupäivä, joka varataan koulujen toimintasuunnitelmaan - tapahtumassa tarjotaan lämmin ruoka - pienryhmille ja erityisen tuen oppilaille sisältöjä voidaan tarvittaessa räätälöidä ryhmille joustavasti, yhteys toiveista ajoissa kulttuurisihteerin - Höökikyty varattavissa Tuorilan koululle - 4. luokat osallistuvat kolmannen luokan keväällä etukäteen ideointiin (minimitaso: äänestys annetuista vaihtoehtoista)

5. LUOKKA: Valot, kamera, käy! – elokuva-alan tekijävierailu

Tutustutaan elokuvanteon perusteisiin tapaamalla elokuva-alan ammattilaisia tekijävierailulla. Mahdollisuuksien mukaan katsotaan tapaamiseen liittyvä elokuva. Vierailut toteutetaan joko luokittain omalla koululla tai tilaisuutena, johon kaikki viidennet luokat osallistuvat yhdessä.

Yhteys opsiin	Kuvataide 3–6, T8: Ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin Yhteiskuntaoppi 4–6, T5: Ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	syyslukuksi, ensisijaisesti loka-marraskuussa
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- luokkien toivotaan valmistelevan etukäteen kysymyksiä vierailijalle - vierailua voi halutessaan jatkaa/laajentaa elokuvaprojektilla (ks. sivureitti)

5. LUOKKA: Mediakasvatusta kirjastossa

Ohjattu opintokäynti kirjastoon, jossa tutustutaan alati muuttuvaan maailmaan ja sen ymmärtämiseen media- ja monilukutaidon keinoin. Käynnillä voidaan käsitellä esimerkiksi median turvallista käyttöä, hyötyjä ja haittoja, ikärajoja, lähdekriittisyyttä jne.

Yhteys opsiin	Yhteiskuntaoppi 4–6, T4: Ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T7: Ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin. Ympäristöoppi 3–6, T11: ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintätekniologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.
---------------	---

Vastuutaho	kirjasto koordinoi elämysagenttien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti keväällä
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- Höökikyyti varattavissa Tuorilan koululle

5. LUOKKA: Kulttuuriperintö ja luonto – yhteinen opintokäynti

Kaikkien viidesluokkalaisten yhteinen opintokäyntipäivä Kortenien perinnetilalle. Päivän aikana tutustutaan entisaikojen elämään, luonnossa toimimiseen ja vieraillaan Karkkilan ulkopuolella.

Yhteys opsiin	Historia 4–6, T1: Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena. Ympäristöoppi 3–6, T9: Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoivat elämysagenttien kautta
Ajankohta	toukokuussa, ajankohta sovitaan erikseen vuosittain
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- poikkeusaikataulupäivä, joka varataan koulujen toimintasuunnitelmaan - luokat tilaavat itse evänsä ruokapalveluilta - päivä tarjoaa mahdollisuuden luokkaretken kaltaiseen yhteiseen tapahtumaan - tutustumismahdollisuus myös muiden koulujen saman ikäisiin lapsiin - 5. luokkien ohella kutsutaan HOPE, VALO - ja VELU-luokka, joka voi osallistua oman harkinnan mukaan

6. LUOKKA: Kulttuuriloikka – tapahtuma ruukkialueella

Lastenkulttuuritapahtuma, joka kokoaa lapsia monipuolisten taide- ja kulttuurielämysten äärelle ruukkimiljööseen. 6.lk painotukset: liikuntakulttuuri, ~~kunnan toiminta~~, monikulttuurisuus, kuvataide, Karkkilan murre

Yhteys opsiin	Liikunta 3–6, T1: Kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen. Liikunta 3–6, T11: Huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä. Vieraat kielet 3–6, T2: Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia Kuvataide 3–6, T1: Kannustaa havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen. Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T10: Ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoivat elämysagenttien kautta kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen yksiköt osallistuvat sisällön tuottamiseen
Ajankohta	viikko 41, to 9.10.2025
Kustannukset	kulttuuripalvelut, kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköt omien ohjelmiensa osalta
Muuta	- poikkeusaikataulupäivä, joka varataan koulujen toimintasuunnitelmaan - tapahtumassa tarjotaan lämmin ruoka - pienryhmille ja erityisen tuen oppilaille sisältöjä voidaan tarvittaessa räätälöidä ryhmille joustavasti, yhteys toiveista ajoissa kulttuurisihteerin - Höökikyyti varattavissa Tuorilan koululle

ELÄMYSPOIKU

Elämyspolku Pääväylä yläkoulussa

Karkkilan yläkoulussa elämyspolun pääväylä toteutetaan pitkälti koulun omana toimintana. Työpajoja, opintokäyntejä ja esityksiä koordinoidaan koulun työryhmien, tiimien sekä aineenopettajien kautta. Koululla ei ole alakoulujen tapaan erillisiä elämysagentteja, vaan yhteyshenkilönä vapaa-ajan yksiköihin toimii rehtori.

Kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköt ovat tarvittaessa koulun tukena sisältöjä valitessa ja ohjelmaa järjestettäessä (esim. kilpailutukset, työpajasisällöt, räätälöinti **erityisen tuen oppilaille**).

7. LUOKKA: Verkkokirjasto vastaan muu maailma

Opintokäynti kirjastoon, jossa tutustutaan ohjatusti ja pareittain suunnistaen verkkokirjaston käyttöön ja kirjastoaineiston sijoitteluun.

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 7–9, T9: Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista.
Vastuutaho	suomen kielen lehtorit ovat yhteiskoulun lukuvuosisuunnitelman mukaisesti yhteydessä kirjastokäynneistä suoraan kirjastoon
Ajankohta	erikseen sovittava
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- kesto 40 minuuttia tai sopimuksen mukaan

7. LUOKKA: Klassikkoelokuva

Katsotaan klassikkoelokuva joko Karkkilasalissa tai luokissa oppitunnilla. Elokuvaan liittyvä opetusmateriaali käsitellään suomen kielen ja kirjallisuuden tunnilla.

Yhteys opsiin	Kuvataide 7–9, T8: Ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Suomen kieli ja kirjallisuus 7–9, T3: Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.
Vastuutaho	yhteiskoulu organisoii lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
Ajankohta	erikseen sovittava
Kustannukset	hyödynnetään maksutonta tarjontaa (esim. Koulukino, IhmeFilmi) mahdollisuuksien mukaan esittelijävieraita tms., kustannukset kulttuuripalvelut

7. LUOKKA: Esittävien taiteiden työpaja tai teos – teemana identiteetti

Monikulttuurisuuden, ihmisoikeuksien ja identiteettikysymyksien käsittelyä taiteen keinoin. Taiteen ala voi vaihtua vuosittain, painotus ajankohtaisissa teemoissa ja vierailijoissa.

Yhteys opsiin	7–9, L2: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävästä elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii oppilaskunnan ohjaajien kautta
Ajankohta	vuosittain erikseen sovittava, ensisijaisesti toukokuussa
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- oppilaskunnan hallitus mukaan suunnittelemaan

7. / 8. LUOKKA: Päihde- ja pelikasvatusta taiteen keinoin

Joka toinen vuosi järjestettävä ehkäisevän päihdetyön teatteri- tai muu esitys Karkkilasalissa. Sisällön valinnassa voidaan huomioida myös pelillisiä tai interaktiivisia menetelmiä.

Yhteys opsiin	Terveystieto 7–9, T5: Ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.
Vastuutaho	nuorisopalvelut organisoi yhteiskoulun rehtorin kanssa
Ajankohta	lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
Kustannukset	nuorisopalvelut
Muuta	- järjestetään joka toinen vuosi 7. ja 8.-luokkalaisille

8. LUOKKA: Taidetestaajat

Suomen suurin kulttuurikasvatussuunnitelma, valtakunnallinen Taidetestaajat tuottaa kahdeksaluokkalaisille 1–2 kulttuurikäyntiä vuosittain.

Yhteys opsiin	7–9, L2: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.
Vastuutaho	koulu organisoi yhteiskoulun lukuvuosisuunnitelman mukaisesti suoraan Taidetestaajien kanssa
Ajankohta	erillisen ohjelman mukaisesti
Kustannukset	Taidetestaajien toiminta on kouluille maksutonta

8. LUOKKA: Kulttuuriloikka – tapahtuma ruukkialueella:

Lastenkulttuuritapahtuma, joka kokoaa eri-ikäisiä lapsia monipuolisten taide- ja kulttuurielämysten äärelle ruukkimiljööseen. 8.lk painotukset: lyhytelokuva, taiteilijatapaaminen, kaupungin toiminta, **monikulttuurisuus**

Yhteys opsiin	7–9, L2: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoi yhteiskoulun rehtorin kautta kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen yksiköt osallistuvat sisällön tuottamiseen
Ajankohta	viikko 41, to 9.10.2025
Kustannukset	kulttuuripalvelut, kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköt omien ohjelmiensa osalta
Muuta	- poikkeusaikataulupäivä, joka varataan koulujen lukuvuosisuunnitelmaan - ruokailu koululla päivän aikana - pienryhmille ja erityisen tuen oppilaille sisältöjä voidaan tarvittaessa räätälöidä ryhmille joustavasti, yhteys toiveista ajoissa kulttuurisihteerin

9. LUOKKA: Rautainen museokierros – vierailu Valimomuseossa

Opastettu kierros Suomen Valimomuseossa, jossa tutustutaan raudan ominaisuuksiin, valmistukseen ja jalostukseen eri aikakausina.

Yhteys opsiin	Kemia 7–9, T15: Ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojään ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
Vastuutaho	yhteiskoulun fysiikan ja kemian opettajat sopivat koulun lukuvuosisuunnitelman mukaisesti ajankohdan museon kanssa ja valmistavat etukäteistehtävät
Ajankohta	sovitaan erikseen
Kustannukset	museo
Muuta	- museorakennus on esteellinen

9. LUOKKA: Lukion Viihdeorkesterin konsertti

Osallistuminen Lukion Viihdeorkesterin konserttiin yleisönä.

Yhteys opsiin	Musiikki 7–9, T5: Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan.
Vastuutaho	yhteiskoulun ja lukion musiikin lehtori
Ajankohta	kevätlukukaudella tammi-helmikuussa
Kustannukset	lukio

9. LUOKKA: Nykyelokuva

Katsotaan elokuva elokuvateatterissa (esim. Kino Laika).

Yhteys opsiin	Kuvataide 7–9, T8: Ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Suomen kieli ja kirjallisuus 7–9, T3: Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.
Vastuutaho	yhteiskoulun lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
Ajankohta	kevätlukukausi
Kustannukset	yhteiskoulu
Muuta	- koulu organisoi elokuvapäivän ja -valinnan itse

9. LUOKKA: Helsinki-päivä

Lukuvuosisuunnitelman mukainen 9.-luokkalaisten opintokäynti Helsinkiin. Kohteena kansallisesti merkittäviä rakennuksia ja ajankohtainen museo/näyttely.

Yhteys opsiin	Kuvataide 7–9, T1: Kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä.
Vastuutaho	yhteiskoulun lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
Ajankohta	kevätlukukausi
Kustannukset	kulttuuripalvelut maksaa kuljetuksen, yhteiskoulu muut kulut
Muuta	- koulu organisoi opintokäynnin itse

9. LUOKKA: Kirjavinkkaus kirjastossa

Vinkkauksen ja henkilökohtaisen neuvonnan avulla etsitään oppilaille sopivat kirjat suomen kielen ja kirjallisuuden päättötyöhön.

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 7–9, T9: Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista.
Vastuutaho	suomen kielen lehtorit ovat yhteiskoulun lukuvuosisuunnitelman mukaisesti yhteydessä kirjastokäynneistä suoraan kirjastoon
Ajankohta	erikseen sovittava, päättötyöprojektin aikataulun mukaan
Kustannukset	kirjasto
Muuta	- sovitaan ajankohta ja ryhmän tarpeet viimeistään kuukautta ennen vinkkausta - vinkkauksen kesto on 30–40 min, kaksoistunti antaa oppilaille aikaa mieluisien kirjojen valintaan

Sivureitit koko perusopetuksessa

Sivureitit ovat ~~varsinaista polkua~~ **pääväylää** täydentäviä sisältöjä, joihin voi osallistua aikuisten harkinnan mukaan.

Suoraan perusopetukseen tietyille ikäryhmille suunniteltuja reittejä on alla – niiden tarkoituksena on kuvata mahdollisia yhteistyön muotoja kulttuurin ja vapaa-ajan yksiköiden sekä koulujen välillä. Koulujen toivotaan ottavan rohkeasti yhteyttä kulttuuripalveluihin, mikäli sivureittiohjelman toteuttaminen kiinnostaa, mutta vaatii apuvoimia, **neuvoja** tai lisätietoja.

Lisää ideoita, joita koulut voivat toteuttaa omatoimisesti löytyy vinkkilistasta tämän suunnitelman viimeisiltä sivuilta. Sivureittejä voi sisällyttää myös koulujen toimintasuunnitelmiin.

1.–6. LUOKAT: Unelmien liikuntapäivä

Valtakunnallinen liikuntapäivä, jolloin liikkumista on mahdollista kokeilla eri tavoin. Ympäri Karkkilaa järjestetään erilaisia ohjattuja ja itseohjattavia liikuntapisteitä, joita kierretään oman luokan/ryhmän kanssa. Päivän tarkoituksena on korostaa liikkumisen iloa.

Yhteys opsiin	Liikunta 3–6 T1: Kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen. Liikunta 3–6, T11: Huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.
Vastuutaho	Koulut koordinoivat pisteet, liikuntapalvelut tukena. Lisäksi alkuluokkatyöparit ovat keskenään yhteydessä yhteisistä pisteistä.
Ajankohta	toukokuu
Kustannukset	liikuntapalvelut ja koulut erikseen sopien, järjestöt mukana omalla panoksellaan
Muuta	- osallistua voi halutessaan joko yhdelle tai useammalle pisteelle - ekaluokkalaiset tekevät alkuluokkayhteistyötä eskarien kanssa osallistumalla ainakin osalle tapahtumapisteistä yhdessä - Höökikyty varattavissa Tuorilan koululle

1.–6. LUOKAT: Elokuvia Sodankylän elokuvajuhlat kylässä-festivaalilla

Alakoulujen luokkia kutsutaan elokuvayleisöksi Karkkilasaliin Sodankylän elokuvajuhlat kylässä-tapahtuman aikana. Elokuvat esitetään 16-milliselä projektorilta ja elokuvista keskustellaan yhdessä. Kutsuttavat luokat vaihtuvat vuosittain ohjelmistoon valittavien elokuvien mukaan.

Yhteys opsiin	Kuvataide 3–6, T8: Ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin
Vastuutaho	kulttuuripalvelut kutsuu elämysagenttien kautta
Ajankohta	lokakuussa, ma 20.10.2025
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	–Höökikytyi varattavissa Tuorilan koululle

2. LUOKAT: Hiihtoretki lähiympäristöön

Koko päivän hiihtoretki yhdessä oman luokan kanssa lähiympäristöön. Mikäli retki kohdentuu Toivikkeen majalle, mukaan voi luokan tarpeen mukaan lähteä 1–4 lisäaikuista ja maja voidaan valmistella. Hiihdon opetteluun lisäksi majalla voi tutustua luontoon, eläinten jälkiin, tehdä nuotion ja harjoitella retkeilytaitoja. Opettaja valmistelee muun toiminnan majalla itse. Hiihtomatkaa kertyy helppokulkuisessa maastossa n. 1,5 km / suunta. Höökikytyi kuljettaa lähtöpaikkaan latukonehallille.

Yhteys opsiin	Ympäristöoppi 1–2 T4: Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään. Liikunta 1–2, T4: Harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä Liikunta 1–2, T3: Vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien kautta
Ajankohta	Talvikaudella, lumitilanteen salliessa/säävarauksella. Jo sovitun retken tilalle voidaan sään vaatiessa toteuttaa kävelyretki esim. Pitkälänkosken laavulle.
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- liikuntavälinelainaamosta saattaa löytyä lainasuksia, kokokyselyt hyvissä ajoin - Höökikytyi hyödynnettävissä - luokat tilaavat itse eväänsä ruokapalveluilta (muista makkarat!) - eväät voidaan tarvittaessa kuljettaa majalle kulttuuripalveluiden toimesta

3. LUOKAT: Koulujen välinen neuvottelukunta

Kolmannet luokat osallistuvat Kulttuuriloikan suunnitteluun ideoimalla yhdensisällön koettavakseen 4.-luokkalaisina tapahtumassa. Samalla harjoitellaan kansalaisvaikuttamisen, neuvottelemisen ja yhteistyön taitoja. Jokainen luokka ideoi sisällön ja valitsee keskuudestaan kaksi edustajaa koulujen väliseen neuvottelukuntaan esittelemään luokan suunnitelman. Neuvottelukunta käsittelee ehdotetut ideat ja valitsee yhden sisällön vietäväksi eteenpäin kulttuuripalveluille. Menetelminä voidaan käyttää keskustelua, esityksiä, suljettuja tai avoimia äänestyksiä jne.

Yhteys opsiin	L7: Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä ja eri opiskelutilanteissa kuin koko kouluyhteisössäkin.
Vastuutaho	elämysagentit organisoivat luokanopettajien kanssa, hyvinvointi suunnittelija ja kulttuuripalvelut tukena
Ajankohta	kevätlukukausi: tammi-maaliskuussa luokissa, huhtikuussa neuvottelukunta
Kustannukset	kulttuuripalvelut (esim. kokouksen tarjoilut)
Muuta	- neuvottelukunnan tapaamisen voi järjestää kaupungintalolla tai etäyhteydellä

3.–6. LUOKAT: Konsertti Karkkilasalissa

Yhteiskoulun valinnaisen musiikin konserttiin yleisönä osallistuminen.

Yhteys opsiin	Musiikki 3–6, T4: Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa kertomaan siitä. Musiikki 3–6, T8: Ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.
Vastuutaho	yhteiskoulun musiikin lehtori
Ajankohta	maalis-huhtikuussa
Kustannukset	yhteiskoulu
Muuta	- yhteiskoulu kutsuu konserttiin halukkaat alakoulujen luokat - Höökikyyti varattavissa Tuorilan koululle

3.–9. LUOKAT: Kolmen lammen kävelyreitti

Tutustutaan retkeilemällä Karkkilan kolmen lammen ”reittiin”: Sontiainen-Ruuhilampi-Haukkalampi. Höökikyytiä kannattaa hyödyntää retkelle lähtemisessä (hyvä aloituspaikka on Sontiaisen ranta, reitti päättyy Haukkamäen koulun tuntumaan). Kävelymatkaa kertyy 2–3 km jos reitin kulkee yhteen suuntaan. Metsäisellä lammireitillä liikutaan vaihtelevassa maastossa, jossa on lukuisia jyrkenteitä ja maisemapaikkoja. Retkellä voi tutustua luontoon, kerätä marjoja/sieniä ja harjoitella kartanlukua sekä retkeilytaitoja. Reittiä ei ole kartattu, mutta polut maastossa ovat selkeitä ja osin opastettuja.

Yhteys opsiin	Ympäristöoppi 3–6, T9: Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Biologia 7–8, T12: Innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta.
Vastuutaho	luokanopettajat toteuttavat omana projektina, tukea ja vinkkejä saa kulttuuripalveluista ja elämysagenteilta
Ajankohta	suositellaan elo-syys- tai huhti-toukokuussa
Kustannukset	koulut
Muuta	- Höökikyytiä mahdollista hyödyntää kuljetuksissa

5.–6. LUOKAT: Valot, kamera, käy! – elokuvanteon ensiaskeleet

Tutustutaan elokuvanteon perusteisiin hyödyntämällä esim. Kaikki kuvaa -tutoriaaleja ja muita opetusmateriaaleja. Tavoitteeksi voi ottaa luokan oman lyhytelokuvan valmistamisen esim. koulun juhliin ja Karkkilan kaupungin virallisella Karkkila-kanavalla (www.karkkilakanava.fi) julkaistavaksi. Jaksoa pohjustaa elämyspolulla järjestettävä tekijätapaaminen, josta voi jatkaa elokuvantekoon.

Yhteys opsiin	Kuvataide 3–6, T5: Ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T3: Ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla.
Vastuutaho	luokanopettajat toteuttavat omana projektina, tukea saa kulttuuripalveluista pyydettäessä (esim. kalusto, tilat, tekijävieraat, vinkit, julkaisu Karkkila-kanavalla)
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	koulut, tarvittaessa kysy tukea kulttuuripalveluista
Muuta	- materiaalia: www.koulukino.fi/opettajalle/oman-elokuvan-tekeminen ja https://elokuvapolku.kavi.fi/alapolku - paikallisten toimijoiden hyödyntäminen – kysy lisää: mari.rautiainen@karkkila.fi

6. LUOKAT: Rauhantekoja koulussa

Kuudesluokkalaiset toteuttavat koulussa vuoden aikana kiusaamisen/syrjinnän/rasismien vastaisen haasteen, kampanjan tai muun yksittäisen teon. Mukaan voi haastaa muita luokkia, opettajia, ohikulkijoita kadulla, kaupungintalon väkeä tai vaikka koko Karkkilan. Tarkoitus on innostaa lapsia kehittämään itseluottamusta ja rauhaa vahvistavia ratkaisuja omien yhteisöjensä ihmisten hyväksi.

Yhteys opsiin	L7: Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Heidän kanssaan mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta.
Vastuutaho	luokanopettajat toteuttavat omana projektina, tukea saa kulttuuripalveluista pyydettyäessä (esim. vierailijat, vinkit, tilat, av-/media-apu, Karkkila-kanava)
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	koulut, tarvittaessa kysy tukea kulttuuripalveluista
Muuta	- vinkkejä: https://gutsygo.fi/rauhanteot , https://rauhankasvatus.fi/materiaalit , https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-10/HEA_rauhankasvatus_opas_1.pdf - paikallisten toimijoiden hyödyntäminen – kysy lisää: mari.rautiainen@karkkila.fi

PERUSOPETUS: Uusimaa-päivä toukokuussa

Uusimaa-päivä kutsuu nauttimaan kulttuurista, kohtaamisista ja lähiluonnosta yhdessä ja myös Karkkilan koulut osallistuvat juhlintaan.

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 1–2, T14: Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta. Ympäristöoppi 3–6, T4: Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään. Maantieto 7–9, T13: Ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut välittää tietoa elämysagenttien kautta koulut/luokat ideoivat itsenäisesti toteutuksen
Ajankohta	toukokuussa, päivä vaihtuu vuosittain
Kustannukset	koulut
Muuta	- Höökikytyt varattavissa Tuorilan koululle - jakakaa suunnitelmat tiedoksi kulttuuripalveluille, kysykää vinkkejä

PERUSOPETUS: Vesiliikuntaa uimarannalla

Mahdollisuus tilata ohjattua vesiliikuntaa ja uimaopetusta uimarannoilla kevätlukukauden lopussa ja syyslukukauden alussa. Uintikerrat räätälöidään aina oppilaiden iän ja osaamisen mukaan.

Yhteys opsiin	Liikunta, T6: Opettaa uimataitoa, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.
Vastuutaho	liikuntapalvelut tiedottaa elämysagenttien kautta
Ajankohta	touko- ja elokuussa (säävaraus)
Kustannukset	liikuntapalvelut
Muuta	- uintikierroilla on oltava aina koululta riittävästi aikuisia valvomassa - Höökikytyä mahdollista hyödyntää kuljetuksissa

ELÄMYSPOIKU

PERUSOPETUS: Kirjalaatikko kirjastosta

Kirjasto kokoaa tilauksesta kirjaketteja koululuokille. Paketti voidaan koota tietyn aiheen pohjalta, esimerkiksi tietoa-aineistoksi projektiin. Kirjasto huomioi toiveet mahdollisimman pitkälle, mutta uutuus- tai kaikkein suosituimpia kirjoja ei voida luvata. Hyödynnäthän myös kirjaston koulusarjoja! Tilaukset toimitetaan kouluille etukäteen ilmoitettuna päivinä, jolloin myös lainassa olevat kirjat voi jättää toimitettavaksi kirjastolle. Kirjat lainataan luokan yhteisökortille, ja lainat voi uusia 5 kertaa verkkokirjaston kautta. Yhteisökortin ja siihen liitetyn tunnusluvun saa tarvittaessa kirjastosta.

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 1–2, T5: Ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan. Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T5: Ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.
Vastuutaho	luokat varaavat kirjat sähköisellä lomakkeella kirjastosta: https://link.webropolsurveys.com/S/663B36485F8A0DAC
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	kirjasto

PERUSOPETUS: Lukudiplomit

Lukki-kirjastojen yhteisen lukudiplomin tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten lukuharrastusta sekä lisätä kirjallisuuden tuntemusta. Diplomimateriaalit löytyvät verkkokirjastosta ja opettajat voivat ohjata oppilaita käyttämään niitä.

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 1–2, T5: Ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan. Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T5: Ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.
Vastuutaho	kirjasto päivittää materiaalit vuosittain nettisivuille: https://lukki.finna.fi opettajat ohjaavat oppilaat materiaalin pariin
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	kirjasto

PERUSOPETUS: Koulusarjat kirjastosta

Kirjastossa on lainattavissa koululuokkia varten tiettyjä kirjoja suurempia määriä samanaikaisesti luettaviksi. **Tarjolla olevat koulusarjat näkee Lukki-Finnasta, mutta kirjoja koulusarjoja ei voi varata verkkokirjastosta.** Opettaja voi kuitenkin katsoa suoraan **verkkokirjastosta**, mitä kirjoja **on tarjolla** ja montako kappaletta kirjaa on.

Yhteys opsiin	Suomen kieli ja kirjallisuus 1–2, T5: Ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan. Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T5: Ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.
Vastuutaho	luokat varaavat kirjat suoraan kirjastosta: kirjasto@karkkila.fi
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	kirjasto

PERUSOPETUS: Työväenopiston muisteluryhmä

Koululuokat ovat tervetulleita mukaan työväenopiston muisteluryhmän oppitunnille, muistelemaan yhdessä ikäihmisten kanssa. Elämä rakentuu muistoista ja muistelu kuuluu kaikenikäisten elämään. Ryhmässä muistelun aiheet vaihtelevat arjesta juhlaan, katukuvasta ja maisemista kodin piiriin ja lapsuuteen. Jaetuista muistoista saamme uusia muistoja.

Yhteys opsiin	Ympäristöoppi 1–2, T15: Ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä Historia 3–6, T7: Auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille
Vastuutaho	luokat varaavat käynnin opistolta: tyovaenopisto@karkkila.fi , 044 7674 934
Ajankohta	erikseen sovittava aika, muisteluryhmä kokoontuu maanantaiaamuisin
Kustannukset	työväenopisto
Muuta	- oppitunnin ajankohta ja paikka sovitaan varauksen yhteydessä - Höökikytyä mahdollista hyödyntää kuljetuksissa

PERUSOPETUS: Työväenopisto tutuksi

Tutustumismahdollisuus työväenopiston toimintaan ja tiloihin opiston henkilökunnan esittelemänä. Vierailuun voidaan yhdistää lyhyt kädentaitojen ohjattu tehtävä.

Yhteys opsiin	Käsityö 3–6, T1: Vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön. Yhteiskuntaoppi, T5: Ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään.
Vastuutaho	luokat varaavat käynnin opistolta: tyovaenopisto@karkkila.fi , 044 7674 934
Ajankohta	ympäri vuoden, erikseen sovittavat ajat
Kustannukset	työväenopisto
Muuta	- työväenopiston rakennus on esteellinen - Höökikyty varattavissa Tuorilan koululle

PERUSOPETUS: Media-ala tutuksi – tuotetaan sisältöä Karkkila-kanavalle

Koulut voivat tuottaa sisältöä Karkkila-kanavalle (www.karkkilakanava.fi). Jutut voivat käsitellä esimerkiksi koulun arkea tai lasten elämässä ajankohtaisia asioita. Tavoitteena on tutustua media-alaan ja erilaisiin työtehtäviin. Kanavalla voi julkaista myös taideaineiden oppitunneilla syntyneitä tuotoksia, kuten lyhytelokuvia, musiikkitaltiointoja, animaatioita jne. tekijänoikeudet huomioiden.

Yhteys opsiin	Ympäristöoppi 1–2, T11: Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintä-teknologiaa tiedon hankkimisessa, havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä. Suomen kieli ja kirjallisuus 3–6, T4; Kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa. Suomen kieli ja kirjallisuus 7–9, T3: Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.
Vastuutaho	luokan- tai aineenopettajat toteuttavat omana projektina, elämysagentit ja kulttuuripalvelut auttavat tarvittaessa suunnittelussa kulttuuripalvelut vastaa sisällön siirrosta Karkkila-kanavalle
Ajankohta	ympäri vuoden
Kustannukset	koulut mahdollisten sisältöjen osalta, kulttuuripalvelut Karkkila-kanavan osalta
Muuta	- kaupungin viestintää voi hyödyntää ideoinnissa ja käydä esim. tapaamassa kaupungin tiedotussihteeriä tai markkinointi- ja viestintäsuunnittelijaa - kulttuuripalveluilta saatavissa tarvittaessa av-tekniistä apua (esim. taltiointi) - Höökikyty varattavissa tarvittaessa

PERUSOPETUS: Opastettu museokierros

Koululuokat voivat tilata oman opastetun kierroksen Suomen Valimomuseoon, Högforsin masuuniin, Galleria Bremerin näyttelyihin tai Högforsin työläismuseoon.

Yhteys opsiin	Historia 4–6, T1: Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena
Vastuutaho	luokat varaavat kierroksen museolta: tommi.kuutsa@karkkila.fi , 0500 9383 37
Ajankohta	ympäri vuoden, erikseen sovittavat ajat
Kustannukset	museo
Muuta	- museorakennus on esteellinen - Höökikytyä mahdollista hyödyntää kuljetuksissa

PERUSOPETUS: Oppilaskunnan hallituksen vierailu kaupungintalolle

Koulujen oppilaskunnan hallitukset kutsutaan vuosittain vierailulle kaupungintalolle tutustumaan kaupungintalon toimintaan ja päätöksenteon periaatteisiin.

Yhteys opsiin	L7: Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Yhteiskuntaoppi 4–6, T7: Kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä.
Vastuutaho	kulttuuripalvelut organisoii elämysagenttien (alakoulu) ja oppilaskunnan ohjaajien (yläkoulu) kautta
Ajankohta	ympäri vuoden, erikseen sovittava
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- Höökikytyä varattavissa Tuorilan koululle

PERUSOPETUS: Oppilaskunnan hallitus Kulttuuriloikkaa suunnittelemassa

Koulujen oppilaskunnan hallitukset osallistuvat keväisin seuraavan syksyn Kulttuuriloikka-tapahtuman suunnitteluun. Oppilaskunta voi ideoida tai toivoa tapahtumaan toimintapisteen (ohjattu tai ns. kylmäpiste), tai yksittäisen tehtävän esimerkiksi ITE-taidealueella tai muulla tapahtuman alueella toteutettavaksi. Oppilaskunnan idea voi myös koskea tapahtuman yleisiä järjestelyjä tai olla esimerkiksi jokin yhteisöllisyyttä lisäävä toimintatapa tapahtuman aikana.

Yhteys opsiin	L7: Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vastuutaho	oppilaskuntien ohjaavat opettajat vastaavat suunnittelusta elämysagentit ja kulttuuripalvelut apuna, voi hyödyntää kaupungintalovierailua
Ajankohta	keväisin, ideat kulttuuripalveluille viimeistään toukokuussa
Kustannukset	kulttuuripalvelut
Muuta	- tarvittaessa voi kutsua kulttuurisihteerin esim. oppilaskunnan kokoukseen mukaan kertomaan Kulttuuriloikasta tai auttamaan ideoinnissa

ELÄMYS- POLKU

PALAUTTEEN KERÄÄMINEN, SEURANTA JA KEHITTÄMINEN

Palaute yksittäisestä sisällöstä

Palaute kerätään sähköisellä lomakkeella (<https://link.webropol.com/s/elamyspolkupalaute>), johon opettaja voi halutessaan vastata toteutuneen sisällön jälkeen joko yksin tai yhdessä luokan kanssa.

Palauteessa seurataan mm. osallistumisen ja järjestelyjen sujuvuutta, ennakkotiedon laatua ja määrää, sisältöä (esim. laatu, kesto, sopivuus ryhmälle, räätälöinti, hyödynnettävyys opetustyössä), mahdollisen ennako- ja jälkimateriaalin mielekkyyttä ja kulttuurikasvatussuunnitelmaa yleisesti.

~~Toimintalukuvuoden 2024–2025 aikana otetaan käyttöön digitaalinen pikapalaute menetelmä, jolla palautetta kerätään sisällön yhteydessä suoraan lapsilta ja nuorilta. Tavoitteena on saada eri sisällöistä keskenään vertailukelpoista palautetta heti ohjelman toteututtua.~~

Palaute lomakkeiden linkki löytyy Kantrista ja on saatavissa lukuvuoden aikana kulttuuripalveluilta ja elämysagenteilta. Palaute yksittäisestä sisällöstä voi jättää myös sähköpostilla:

mari.rautiainen@karkkila.fi, puhelimitse 044 4675 452 tai elämysagenttien kautta.

Suunnitelman päivittäminen

Elämyspolun sisällöt päivitetään vuosittain keväällä seuraavaa lukuvuotta varten. Samalla tarkastellaan sisältöjen ja rakenteiden toimivuutta ja muutostarpeita. Tulevan lukuvuoden sisällöt pyritään saamaan mahdollisimman tarkalla tasolla mukaan koulujen ja päiväkotien vuosisuunnitelmiin jo keväällä.

Kulttuuripalvelut kutsuu **keväisin** koolle yhteistyökokouksen, joihin osallistuvat kaikki elämysagentit tai koulujen yhteyshenkilöt sekä kulttuurin ja vapaa-ajan **palvelualueen** yksiköiden edustajat. Kokouksissa käsitellään tullutta palautetta, suunnitellaan toimintaa ja kehitetään kulttuurikasvatussuunnitelmaa.

Seuranta ja arviointi

Kulttuurikasvatussuunnitelmasta raportoidaan vuosittain **elinvoima- ja sivistyslautakunnille vapaa-aikalautakunnalle ja kasvatusta- ja opetuslautakunnalle** toteutuneiden sisältöjen ja osallistuneiden lasten määrä **esimerkiksi tilinpäätöksen yhteydessä. Toteutumista ja saatua palautetta raportoidaan myös mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi hyvinvointikertomuksessa.**

Saadun palautteen ja osallistumistietojen perusteella myös arviointi- ja raportointimenetelmiä kehitetään. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään valtakunnallisia palaute- ja seurantamalleja sekä osallistutaan valtakunnallisiin kulttuurikasvatussuunnitelmien arviointeihin ja tilastointeihin.

Lasten ja henkilöstön osallistaminen

Lapset osallistetaan suunnitelman kehittämiseen paitsi palautekyselyillä, myös sisältöjen kautta. Työpajoissa ja Kulttuuriloikka-tapahtumassa kerätään toiminnan ja havaintojen avulla lasten ajatuksia. Kolmasluokkalaisten ja oppilaskuntien hallitukset osallistuvat lisäksi suoraan sisältöjen valintaan.

Suunnitelmasta pyydetään koulujen oppilaskunnan hallitusten sekä kaupungin nuorisovaltuuston kannanotto tai lausunto aina uuden lukuvuoden alkaessa. Kannanotot ohjaavat tarvittaessa suunnitelman kehittämistä seuraavaa lukuvuotta ajatellen.

Henkilöstön ääni kuuluu etenkin elämysagenttien ja koulujen yhteyshenkilöiden kautta. Palautteet, säännöllinen kuulumisten vaihto ja vuosittaiset tapaamiset antavat tärkeää tietoa kehittämistyöhön.

SIVUREITTEJÄ

Vinkkejä täydentävään ohjelmaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

Lisä- ja yhteystietoja paikallisista kohteista voi kysyä kulttuuripalveluista:
mari.rautiainen@karkkila.fi, 044 4675 452.

Yksiköt vastaavat itse sivureittien mahdollisista pääsylippu-, materiaali- ja kuljetuskustannuksista. Kaupungin omissa kohteissa (esim. museo) vierailu on aina koulu- ja päiväkotiryhmille maksutonta. Höökikyttä ja kouluautoja voi hyödyntää kuljetuksiin maksutta, mikäli autojen aikataulut sallivat.

Omatoimisesti tutustuttavia kohteita:

Mahdollisia opintokäyntikohteita, joita voi kytkeä myös opetuksen sisältöihin.

- Bremerin puisto: Tehtaan Hotelli, Valimomuseon kiinteistöt
- Högforsin ruukkialue: Ala-Emali, kaupungintalon kiinteistö, Tiilisilta jne.
- Karkkilan kaupungintalon aulassa vanha paloauto ja Pikkupässi-höyryveturi
- Karkkilan kirkko
- Karkkilan kauppatori (toripäivä perjantai)
- Kirjastogalleria
- Koskireitti **laavuineen**
- Kulonsuonmäen eli Rautamäen kaivos
- Kuukauden museoesine kirjastossa
- Lautlammen kota
- Lemmoinvuori (laavu)
- Mohawk Farm
- Nahkion maatalouskonemuseo
- Ruukkimuseo Senkan kohteet: Suomen Valimomuseo, Högforsin Masuuni, Karkkila-Högforsin Työläismuseo sekä Galleria Bremer, myös opastuskierrokset saatavilla maksutta
- Toivikkeen maja, **Suoniemen laavu** ja muut ulkoilureitit

Paikallisia kulttuuritoimijoita:

Tutustukaa toimintaan, tiloihin tai taiteeseen/kulttuuriin ammattina tai harrastuksena.

- Ala-Emalin Kulttuuriyhdistys Monttu ry
- Candyville Roots Music Society
- Elokuvakerho Kino Iglu ry
- Improryhmä MeTässä
- Karkkilassa asuvat taiteen ja kulttuurin ammattilaiset: taiteilijataapaamiset, työhuonevierailut
- Karkkilan kaupunginkirjasto
- Karkkilan kaupungin kulttuuripalvelut
- Karkkilan Kotiseutuyhdistys

- Karkkilan Kuvataidekoulu
- Karkkilan Musiikkikoulu
- Karkkilan Soittokunta
- Karkkilan Taiteilijaseura
- Karkkilan Työväen Mieslaulajat
- Karkkilan Työväen Naislaulajat
- Karkkilan Työväen Näyttämö
- Karkkilan työväenopisto
- Karkkilan Ukuleleyhdistys
- Karkkilan Viihdekuoro
- Lauluryhmä Ferreus
- Legenda Jamit ry
- MLL Karkkilan paikallisyhdistys
- Tanssiopisto Vinha
- Teatteri Perä / Kulttuuriyhdistys Lyyti

Tapahtumia ja toimintaa:

Lähtekää yleisöksi tai järjestäkää oma tapahtuma.

- Karkkilan työväenopiston Karkkila tutuksi -vierailut: tutustutaan ajankohtaisiin paikkoihin ja ihmisiin. Koululuokat eivät voi osallistua vierailuille, mutta sarjaa kannattaa seurata ja poimia vinkit käyttöön.
- Koulun juhlat ja niiden järjestämiseen osallistuminen (esim. tapahtumatuotannon projektina)
- Svenska Nu:n vierailijat ja esitykset yhteiskoulussa lukuvuoden aikana
- Vanhojen tanssit
- Yhteiskoulun Lucia-kulkue Lucian päivänä (tai lähimpänä arkipäivänä) Karkkilan kirkossa klo 12
- Karkkilan kaupungin tapahtumakalenterissa julkaistaan tietoja Karkkilassa järjestettävistä yleisötapahtumista: <https://www.karkkila.fi/tapahtumat.asp>

Varattavia tiloja ja palveluita:

- Kansankulma: Karkkilan keskustassa (Helsingintie 54) sijaitsevan tilan voi varata maksutta käyttöön esim. opintokäynnin tai retken evästukikohdaksi tai oppitunnin pitoon.
- ~~- Karkkilan kaupunginkirjaston kotiseutuhuone: paikallishistoriaa ja kotiseututietoa mahdollisuus käyttää mikrofilmien ja mikrokorttien lukulaitetta~~
- Karkkilan kaupunginkirjaston Karkkila-kokoelma: entisten ja nykyisten karkkilalaisten tekijöiden kirjoja, elokuvia ja musiikkia sekä muulla tavoin Karkkilaan tai sen asukkaisiin liittyvää aineistoa
- Karkkilan kaupunginkirjaston sanomalehtiarkisto: vanhoja paikallislehtiä selailtavissa
- Kulttuurikaverit: Vapaaehtoisen kulttuurikaverin voi pyytää avuksi retkelle lähtiessä. Kulttuurikaverit toimivat vertaisihmettelijöinä ja voivat tulla myös luokkaan/ryhmään esim. lukemaan ääneen. Varaa kulttuurikaveri käyttöönne: mari.rautiainen@karkkila.fi
- Liikuntavälinelainaamo: Liikuntavälineitä lainattavissa matkailuneuvonnasta (Huhdintie 10–12).

Verkkosisällöt:

- Karkkila-kanava, jolle koulut ja päiväkodit voivat myös tuottaa omaa sisältöä: www.karkkilakanava.fi
- Seinätön museo: <https://tarinasoitin.fi/senkka>
- Seppo-patsaskävely: <https://play.seppo.io>, tunnus C5DAF2